

Historie carnavalsviering in Schin op Geul

TEKST EN OPMAAK: JO BOSCH EN PIET BISSCHOPS

Inleiding:

Carnaval in Sjin. Er is al het nodige over geschreven, ook hier in Ad Golam is er al een keer aandacht aan besteed.

Verderop meer over het opbloeien van de Sjinse carnaval, maar eerst iets meer over de herkomst van het verschijnsel carnaval en/of *vastelaovend*.

Carnaval is hoofdzakelijk het feest van de omgekeerde hiërarchie, het gewone volk is even de baas en de bestuurders schuiven tijdelijk naar de achtergrond. Het verschijnsel prinsen, vorsten, sleuteloverdracht en andere lokale gebruiken zijn hier logische uitvloeisels van.

Er zijn twee hoofdstromingen over het ontstaan van carnaval en hoe het in onze regio terecht is gekomen. Het wordt tegenwoordig gevierd als een christelijk feest met verschijnselen als aswoensdag, vastentijd, enz.

Koepelorganisaties als Samenwerkende Limburgse Vastelaovesvereniginge (SLV) en de Bond van Carnavalsverenigingen in Limburg (BCL) adviseren bijvoorbeeld als gevolg van deze gekozen lijn hun leden om geen geüniformeerde activiteiten te organiseren tijdens de adventsperiode. In die periode “dient men zich voor te bereiden op de geboorte van Christus”, aldus de richtlijn. CV de Waterratte hanteert dit gebruik overigens in mindere mate.

Maar het feitelijke ontstaan van carnaval valt terug te voeren naar ruim 2700 jaar voor Christus, in Mesopotamie. Op een gevonden kleitablet in ontcijferd spijkerschrift staan al verwijzingen naar het omkeringsfeest dat toen vijf dagen duurde.

Een slaaf werd op een wagenschip gezet dat door slaven en meesters voortgetrokken werd. De Latijnse naam voor een dergelijk wagenschip is ***Carrus Navalis***. Je hoeft niet zoveel fantasie te hebben om te herleiden waar de naam “carnaval” dus eigenlijk vandaan komt.

De slaaf werd voor een korte periode meester en de meester hield zich even op de achtergrond of diende zelfs zijn slaaf.

Met die slaaf liep het overigens minder goed af, na de festiviteiten werd hij een kopje kleiner gemaakt en werd de dagelijkse gang van zaken weer opgenomen. Dit omkeringsfeest werd door diverse culturen, zowel bij de Grieken als later bij de Romeinen, overgenomen en dreef zo in de loop van de eeuwen naar West-Europa.

Rondom dat feest speelden zich taferelen af waar de kerk niet zo blij mee was en werden er pogingen gedaan om het feest te “verchristelijken” en onder controle te houden zoals de kerk dat wel vaker deed. De eerder genoemde verschijnselen als aswoensdag en vastentijd zijn daar nog een uitvloeisel van.

In West Europa zijn er ook verschillende uitingen van carnaval waar te nemen. Bijvoorbeeld de *Alemannische Fasnacht* die zich uitte met afzichtelijke maskers om op die wijze de winter te verdrijven en het heerlijke voorjaar te verwelkomen. Het was in die tijd natuurlijk niet voor iedereen weggelegd om levend door die winters te komen. De gebruiken werden overgenomen maar de maskers werden wat milder en vriendelijker, zelfs clownesk.

De *Rheinländische* vastelaovend, waar de Sjinse

carnaval vanaf is geleid, week in essentie niet af van het omkeringsfeest. Alleen stak men daar de draak met de alom aanwezige legers en gardes in uniformen. Deze korpsen voorzagen elkaar van titels, onderscheidingen en eretekens voor meer of minder belangrijke gebeurtenissen in hun dagelijks geüniformeerd bestaan.

De lokale bevolking had echter moeite om het hoofd boven water te houden en had niets met dit soort uitingen van geveinsde belangrijkheid. Dus het is niet vreemd dat daar de draak mee gestoken werd en er tijdens het *Rheinländische* omkeringsfeest groepen verschenen met de meest afzichtelijke fantasie uniformen die elkaar op spottende wijze voorzagen van een "ereteken".

Bij al die semi-militaristische protocollen hoorde natuurlijk ook muziek. De *buutemarsj* is daar een overblijfsel van. "*Wenn schon denn schon*"... maar dan wel in de maat!

Die onderscheidingen waren doorgaans symbolisch, maar hadden soms een verhaal of diepere achtergrond.

In Nederlands Limburg zijn er enkele carnavalsverenigingen die meer dan honderd jaar oud zijn. Soms noemden ze zich *vastelaovesgezelschap*, soms *carnavals sociëteit* en soms gewoon carnavalsvereniging. Die grote getallen in jaren ontstaan als die organisaties hun teller laten doorlopen, ook in de soms langere periodes dat ze niet actief zijn. Ook deze oudere gezelschappen volgden in grote lijnen het *Rheinländische* model.

Na de Tweede Wereldoorlog werden slapende verenigingen heropgericht en rond 1950 schoten nieuwe verenigingen als paddenstoelen uit de grond, zo ook in Sjin: CV de Waterrattenⁿ, naderhand *verSjinst* naar CV de Waterratte.

Er wordt een prins benoemd die een aantal dagen de leiding overneemt en

Onderscheidingen en eretitels

In een vereniging die zoveel jaren bestaat zijn er gelukkig regelmatig jubilarissen te eren. In de carnavalswereld gaat dat in stappen van 11 jaar. Dus 1 x 11, 2 x 11 etc. Deze jubilarissen ontvangen een jubileumorde. Dat gaat automatisch. Maar om jubilaris te worden hoef je "maar lid" te blijven, dan krijg je dat vanzelf. Er zijn echter ook onderscheidingen voor leden en mensen van buitenaf die iets bijzonders voor de vereniging betekend hebben en dat in de breedste zin van het woord. Er zijn een aantal ereleden, die door het bestuur benoemd worden. De hoogste orde is de "Lachende Waterrat". Die orde wordt normaliter jaarlijks uitgereikt. Men kent jaarlijks ook een "Lid van verdienste". Op voordracht van het bestuur wordt dat lid tijdens de bijeenkomst van de "Groot Vallekebergse Vastelaovesvereniging" gehuldigd. Die bijeenkomsten vinden op toerbeurt plaats bij een van de Groot-Valkenburgse carnavalsverenigingen. Zie ook hiervoor de lijst op www.cvdewaterratte.nl

kwistig een aantal mensen voorziet van een ereteken in de vorm van zijn prinsen-orde. Deze orde wordt door de ontvanger als een waardering gezien en doorgaans met trots gedragen. Ook wordt de prins tijdens carnaval op zijn wagenschip, de prinsenwagen, gezet en door het dorp gesleept. De Mesopotamiers deden overigens niets anders met dát verschil dat de prins nu na aswoensdag weer gewoon aan het werk gaat. Dat was in 2700 voor Christus wel even anders...

1952: Oprichting carnavalsvereniging "De Waterratten"

In navolging van andere plaatsen in Limburg werd ook in Schin op Geul het idee geopperd om een carnavalsvereniging op te richten. In januari 1952 werden daartoe na afloop van een repetitie van mannenkoor Inter Nos plannen gesmeed, waarna de oprichting een feit was. Er werd een Raad van Elf geformeerd, samengesteld uit diverse leden van het mannenkoor en overige verenigingsmensen uit ons dorp. De eerste Raad van Elf bestond uit Cor Claessens, Sjeng Roks, Winand Geelen, Martin Weerts, Victor Huydts, Harrie Defauwes, Wiel Beckers, Hub Knubben, Joep Bertrand, Hub Reneerkens en Louis Pasmans. Men benoemde Cor Claessens tot president en de eerste prinsenproclamatie vond nog in dezelfde maand plaats in pension-zaal "De Vinkenberg" van de familie Bosch, op de hoek Hoogbeek/Baanberg (later door de gemeente omgedoopt in Vinkenbergstraat). Een paar dagen vóór de proclamatie werd nog in rap tempo door Pierre Siepers, Hub Boon en Jan Siepers een heuse sjlager geschreven. Helaas zijn alleen de laatste regels hiervan bewaard gebleven:

Dan huërste van oet Sjtröch tot in d'r Graaf, alaaf alaaf alaaf.

De kersverse Raad van Elf moest zich die sjlager nog eigen maken en er werd een paar keer gerepeteerd met het huisorkest bestaande uit Jan Siepers (accordeon), Frits Rijken (saxofoon) en Harrie Caubo (drums). In die tijd bestond er nog geen geluidsinstallatie, de verstaanbaarheid liet te wensen over en de sjlager stierf een stille dood.

De proclamatie van Prins Fer I ging ook niet van een leien dakje. Marie Bosch van café Vinkenberg stond niet toe dat tijdens de proclamatie alle lichten gedoofd werden. "Je wist immers maar nooit met al dat jonge volk *in d'r duuster...*" Een rattennest werd in de schijnwerpers gezet en daaruit verscheen Prins Fer I in vol ornaat. Zijn troon was een versierde schommelstoel waarin hij onmiddellijk plaats nam en acuut met stoel en al van het podium viel. Vele jaren later zou een andere prins die stunt nog eens herhalen (zie kader).

Vrijgezel Fer(dinand) Huntjens, die aan de Holleweg een boerderij bestierde, werd vergezeld van een prinses en maar liefst zes hofdames. In 1953 waren

Prins valt van podium

Prins Ton I (Lemmens) was erg enthousiast toen hij eindelijk in 1992 door het projectiescherm mocht springen. Onmiddellijk werd hij verblind door de felle projector, hij zette één stap te veel en landde op de schoot van Tiny de Kleijn op de eerste rij. Een goed begin is het halve werk...

overal uiterlijke carnavalsactiviteiten afgelast uit piëteit voor de watersnoodramp in Zeeland. Banketbakker Victor Huydts, die als tweede prins over Sjin zou regeren, zwaaide het jaar hierna nogmaals – als prins Victor I – in 1954 de scepter over de Waterratten. In die vijftiger jaren omringden vaker hofdames prins en Raad van Elf, zoals op archieffoto's is te zien. Jo Schultheis van Hotel de Waterval (gelegen in de Graafstraat vlakbij het spoor) werd in 1962 als elfde – en dus als jubileumprins – uitgeroepen. Hub Reneerkens volgde in de loop der jaren Cor Claessens op als president. Een georganiseerd carnaval echter hield in Schin op Geul jammer genoeg niet langer stand dan het jaar 1964, waarna het doek uiteindelijk viel... De belangstelling voor het carnavalsgebeuren was de laatste jaren namelijk tanende. Zowel in 1963 als in 1964 bemande Inter Nos, in feite als noodoplossing, de Raad van Elf. Jan van Weersch, oudste zoon van het kasteleinsechtpaar Piet en Greta, werd in 1964 als prins Jan I de dertiende prins van de Waterratte. Mannenkoor Inter Nos trachtte de Sjinse carnaval nieuw leven in te blazen, maar – alle inspanningen ten spijt – mocht dit niet meer lukken. Ook een huis-aan-huis brief van prins Jan I als ultieme poging naar de dorpsinwoners toe bleek geen resultaat op te leveren. De carnavalsvereniging en hiermee het carnavalsfeest in Schin op Geu hield helaas definitief op te bestaan...

Prinsengalerij 1952-1964:

Fer Huntjens (foto, 1952), Victor Huydts (1953), Victor Huydts (1954), Fer Huntjens (1955), Jeuf Kikken (1956), Cor Claessens (1957), Joep Bertrand (1958), Wiel Bemelmans (1959), Harrie Bemelmans (1960), Wiel Bovens (1961), Jo Schultheis (1962), Harrie Frints (1963), Jan van Weersch (foto, 1964).

Naar verluidt droeg in 1964 een groepje carnavalisten vervolgens "De Waterrat" ten grave. Het traditionele *Auw Wieverbal* bij café Weerts in Strucht werd echter door de uitbaters Annie en Martin in ere gehouden en is tot op de dag van vandaag nog steeds in zwang.

1970: Hernieuwde ervaring carnavalsgebeuren in Sjin

Bleef Schin op Geul een aantal jaren verstoken van het carnavalsgebeuren – men kon er tijdens het carnavalsweekend een bom afschieten, aldus een uitspraak van oud-president Hub Reneerkens – toch werden hier en daar de hoofden bij elkaar gestoken, hetgeen mocht resulteren in het ontstaan van een jeugdcarnavalsviering. In 1970 vond aarzelend de eerste kinderoptocht plaats, een summiere optocht van verklede kinderen door de kern van ons dorp, georganiseerd door jeugdvereniging Club77. Deze kinderoptocht groeide de daar op volgende jaren uit tot een volwaardige carnavalsoptocht, waaraan geleidelijk de Schin op Geulse verenigingen en buurtschappen gingen deelnemen.

In 1970 ook werd op initiatief van een aantal stamgasten van café Coumans een gezelligheidsclubje

Het eerste bestuur van CV de Waterratte in 1980:

Frans Eijgelshoven, voorzitter; John Grégoire, vicevoorzitter; Jacques Blom, eerste secretaris; Harrie Winthagen, tweede secretaris en tevens president Raad van Elf; Theo ten Brink, penningmeester; Piet Bisschops, voorzitter zittingscommissie en Loek Voncken, voorzitter optocht-commissie.

Leden en commissieleden 1980:

Bert Bock, Jan Bock, Hub Boon, Joep Boon, Joop Brouns, Harrie Coemans, Jo Kohl, Frans Marcus, Paul Ramakers, Ton Salden, Joe Schormans, Jean Sleijpen, Piet Vliegen, Jan van Weersch, Paul van Weersch en Fon Weusten

Prins Jan I

opgericht onder de naam “D'r Lollige Club” dat vanaf dat jaar steevast op de zaterdag vóór carnaval in narrentempel Coumans (“Bie d'r Dieke Frens”) een bonte avond op touw zette met een kolderieke prinsenproclamatie en optredens van heuse carnavalsartiesten die dan ook steeds méér bezoekers trok.

“D'r Lollige Club” bracht negen prinsen voort waarvan Piet Bisschops de eerste was en Louis Gerekens in 1978 de laatste.

In het voormalige café Janssen (thans De Herbergier) bleef men in die zeventiger jaren eveneens niet stilzitten en hield men bij de hier gevestigde “Spaarclub Strucht” verschillende carnavalsavonden, die gepaard gingen met het uitroepen van een spaarclub-prins.

D'r Lollige Club

In Schin op Geul bleek langzamerhand weer behoefte te zijn aan een hernieuwde officiële carnavalsviering. Al werden links en rechts gesprekken gevoerd, de grote vraag was: wie gaat het voortouw nemen? In de wintermaanden december 1979 / januari 1980 komt er eindelijk schot in de zaak. *Winkbül* Frans Eijgelshoven, toentertijd pas inwoner van ons dorp, Piet Bisschops en verder Theo ten Brink van pension Rosita (thans B&B The Sjinn) beginnen een “oprichtingscomité” en begeven zich op pad om leden te werven voor een officiële carnavalsvereniging. Men gaat in eerste instantie te rade bij voormalig prins Jan I en de oud-presidenten Cor Claessens en Hub Reneerkens. Dit oprichtingscomité wordt langzamerhand uitgebreid. Potentiële leden voor de Raad van Elf krijgen persoonlijk bezoek. Van tevoren wordt het telefoonboek erbij gehaald en “kandidaten” aangestreept. Er blijkt toch wel belangstelling te zijn voor de doelstelling van het “comité” en een huis aan huis circulaire volgt, waarin een eventuele heroprichting van een carnavalsvereniging wordt aangekondigd. Ook de pers besteedt hier in ruime mate aandacht aan.

Kaping Waterrat

Sinds jaar en dag wordt aan de nieuwe prins de Waterrat overhandig als symbool van zijn heerschappij over het gelijknamige rijk. Die Waterrat werd in 1988 door Oud Prins Fer voorzien van een warme mantel. Al direct na de installatie van de Raad van Elf in november 1980 was de rat vermist. Paniek alom. Al snel bleek dat deze rat in het bezit was van de bejaardensoos en die wilde als losprijs enkele Limburgse vlaaien hetgeen geschiedde. De kaapsters Leonie Kikken en Bertien Ackermans lieten de carnavalsvereniging beloven dat er elk jaar op vlaai getrakteerd zou worden. Sindsdien bezoeken de Wateratte op carnavalsdinsdag de seniorenmiddag in het Geboew en verstoren ze de vredige kaart- en bingomiddag met muziek en polonaises. Eigen schuld, dikke bult... Sinds twee jaar is hier de 55+ Zitting uit voortgekomen.

1980: Heroprichting carnavalsvereniging "de Waterratte"

Raad van Elf 1980

Op maandagavond 31 maart 1980 is het eindelijk zover... en vindt in het gemeenschapshuis de oprichtingsvergadering plaats. Zeventien personen zijn hier aanwezig (een aantal dat enkele weken later uitbreidt naar drieëntwintig). Met algehele stemmen krijgt de nieuwe carnavalsvereniging van Sjin de oude naam "de Waterratte". Een Raad van Elf ziet die avond het levenslicht en Harrie Winthagen wordt benoemd tot president. Naast de bestuurssamenstelling worden ook diverse commissies in het leven geroepen (zie kader).

Belangrijke actiepunten zijn onder meer statuten, huishoudelijk reglement en inschrijving bij de Kamer van Koophandel. Besluitvorming vindt plaats op allerlei gebied. Zo zullen de vergaderingen op toerbeurt in de diverse plaatselijke cafés gehouden worden, hetgeen ook geldt voor het bijeenkomen van de Raad van Elf als die op pad gaat naar elders. Men kiest unaniem niet voor een vast verenigingslokaal of een zogenaamde "prinsen- of narrentempel". Financieel gezien zullen naast een huis-aan-huis actie ook sponsors benaderd moeten worden. "D'r Lollige Club" heeft reeds zijn kassaldo in het vooruitzicht gesteld en de "oude CV de Waterratten" haar banksaldo. Verder is het de bedoeling om in de zomermaanden enkele bingo-avonden te organiseren. De Raad van Elf-leden geven aan hun zwarte smoking zelf te bekostigen. Het vignet, voorstellende een dansend ratje op de Geul, wordt ontworpen door Hub Boon. Vervolgens staat een bijeenkomst met de plaatselijke kasteleins, zeven in totaal met inbegrip van Oud-Valkenburg, op de planning. Deze vindt plaats op neutraal terrein in het gemeenschapshuis.

Alle kasteleins kunnen hier enkele weken later worden verwelkomd. Er worden in goed onderling overleg schema's opgesteld en verdere afspraken gemaakt. De bijeenkomst eindigt met een toast op de hernieuwde carnavalsviering in Sjin. Het blijft echter niet bij één rondje die avond...

De organisatie van de carnavalsoptocht wordt, in goed overleg met Club77, van de jeugdvereniging overgenomen. Club77 blijft echter zelfstandig het jeugdcarnaval organiseren.

De "zittingscommissie" gaat aan het werk met het op touw zetten van carnavalsevenementen en de "prinsenkeuzecommissie" moet op zoek naar de eerste prins van de heropgerichte CV "de Waterratte". Naast de geüniformeerde Raad van Elf-leden zijn dus ook commissieleden actief. Deze zijn niet geüniformeerd maar dragen als hoofddekseel een uniformschuitje.

Na intensief voorbereidingswerk door bestuur en commissies vindt op zaterdag 15 november 1980 de officiële installatie plaats van de Raad van Elf. Tijdens de avondmis in de parochiekerk zegt pastoor Willy Coenen allereerst de kostuums. Na afloop van de dienst vindt in het gemeenschapshuis de symbolische onthulling van de "Waterrat" plaats welke wordt omlijst door de drumband van fanfare St. Cornelius en geweerdragers van schutterij St. Mauritius. Het was aanvankelijk de bedoeling de "Waterrat" die zaterdag op te graven op de Geuloever, aangezien het symbool van de Sjinse carnaval in 1964 ten grave zou zijn gedragen... Door de bijzonder slechte weersgesteldheid – het regende de hele dag pijpenstelen – wordt afgezien van de plechtigheid aan de Geul en gaat de geplande optocht naar en van de kerk niet door. De onthulling van de "Waterrat" gebeurt dan ook in het gemeenschapshuis waar president Harrie Winthagen de stoffen mascotte uit een kist tevoorschijn tovert, nadat hij een groot aantal bezoekers heeft verwelkomd. Burgemeester Paul Gilissen installeert vervolgens de Raad van Elf-leden van de herboren Waterratte door het omhangen van de borstplaten. Het wordt een succesvolle carnavalsavond die vijftiende november, waarbij de *Sjinäösterkapel* voor het muzikale gedeelte tekent.

Tanzmarieches

Ten tijde van de heroprichting in 1980 was het een goed gebruik dat een carnavalsvereniging vergezeld werd door een of meerder *tanzmarieches* of zelfs een dansgroep of garde.

Als eerbetoon aan de gastgever werd er dan een *mariechentanz* uitgevoerd. In de eerste 11 jaar van haar bestaan heeft CV de Waterratte de volgende *tanzmarieches* gekend: Anita Hamers, Astrid Kockelkoren, Jolanda Vonken en de zusjes Renata en Cindy Frijns.

JCV de Waterretjes van Club 77 had aanvankelijk ook een *tanzmariechen* maar dat gebruik werd stilaan vervangen door een showballet.

C.V. "de Waterratte" 1981 - 2013

Op zaterdagavond 24 januari 1981 wordt tijdens de eerste prinsenproclamatie van de heropgerichte CV de Waterratte in een bomvol gemeenschapshuis Piet Vliegen uit Strucht geproclameerd als prins Piet I.

Nagenoeg alle oud-prinsen van de voormalige Waterratten en hun twee ex-presidenten zijn aanwezig, de meesten getooid met hun narrenkap van weleer. De toenmalige eerste prins uit 1952, Ferdinand Huntjens, geeft zelfs in volledig prinsenkostuum acte de présence. Een maand later, op zaterdag 21 februari, krijgt de eerste galazitting zijn beslag en ook de carnavalsoptocht van 1981 wordt een succes. Er nemen negen grote wagens, zevenentwintig groepen en zes "Einzelgänger" deel.

De optochtcommissie deed veel voorbereidend werk.

Zo beoordeelde een deskundige jury de deelnemers en werd gewerkt met een reglement, konden van te voren de optochtnummers worden afgehaald en werden startgelden ter beschikking gesteld. Direct na het eerste carnavalsseizoen komen bestuur en werkcommissies bij elkaar om te evalueren. Met voldoening kan teruggekeken worden op een uitermate geslaagde heroprichting.

Nu de 'nieuwe' carnavalsvereniging vaste voet heeft gekregen binnen de dorpsgemeenschap, kan aan verdere ideeën gewerkt worden. Zo vindt op initiatief van de Sjinse Waterratte op 28 september 1981 in café De Duif (thans café A ge Pannes) de eerste vergadering plaats van de gezamenlijke carnavalsverenigingen van Groot-Valkenburg. Ook sluit zich CV de Waterratte aan bij de BCL, met deelname aan het Bondscarnavalstreffen op 22 november 1981 in Herkenbosch. Na enkele jaren echter stapt men uit deze bond wegens verschil van inzicht met het bondsbestuur.

Op zaterdag 9 januari 1982 marcheert de pas opgerichte *Zaate Hermenie "Die Original Geultröter"* de grote zaal van het gemeenschapshuis binnen, vooraf gegaan

door tamboermaître Jo Dirks, die zich even later ontpopt als de nieuwe prins 1982. De zaate hermenie zal een onderdeel gaan vormen van de carnavalsvereniging. Op 30 januari van dat jaar maakt de ROZ, de Regionale

Prins Piet I

Tradisie van Elske, sjtinkkiès en hawve liter

Lid worden van CV de Waterratte is redelijk eenvoudig. Je wordt benaderd of je meldt jezelf aan als aspirant-prins óf je meldt je aan als lid van de Raad van Elf.

Maar voordat je volwaardig raadslid bent volgt er eerst een soort ontgroeningsprocedure in de vorm van het verorberen van wat streekproducten.

Knielend op een mergelblok met daarop het logo van de carnavalsvereniging moet je een drietal streekproducten wegwerken, te beginnen met een Elske om de maag op te warmen. Dat lukt doorgaans wel. Maar erna de zware taak om een "snij broad mit stinkkiès" op te eten voor een goede bodem. Dat is droge kost en dit proces kan minutenlang in beslag nemen omdat het eenvoudigweg héél moeilijk valt weg te werken.

Als dát gelukt is mogen alle restanten weggespoeld worden met een halve liter bier. Dat laatste lukt doorgaans ook wel. Daarna ontvangt het dan volwaardige lid van de Raad van Elf zijn borstplaat als teken van lidmaatschap. Oud-prinsen worden op deze wijze eveneens opgenomen bij het illustere gezelschap van de O.P.A.'s.

Omroep Zuid (en voorloper van L1) opnamen van de galazitting die later via de radio worden uitgezonden. Sinds 1982 wordt jaarlijks huis-aan-huis een carnavalsgids verspreid, een boekje dat uitgroeide tot het magazine zoals we dat tegenwoordig kennen. De eerste dialect-carnavalsmis vindt eveneens in 1982 plaats. Het tweede carnavalsseizoen is erg druk voor prinsenpaar en leden van de Raad van Elf want praktisch elke uitnodiging van collega-carnavalsverenigingen wordt aangenomen, voornamelijk om naamsbekendheid te krijgen buiten ons dorp. En tot op de dag van vandaag zijn de Waterratte overal graag geziene gasten tot in de Voerstreek toe.

In 1983 gaat de interne organisatie op de schop en wordt een andere koers uitgestippeld. De opening van het carnavalsseizoen zou eenvoudiger gehouden moeten worden om de kosten te drukken. Gebleken is namelijk dat het publiek in november niet echt warm loopt voor carnavalsactiviteiten. De openingsavond met levende muziek in het gemeenschapshuis valt qua belangstelling tegen. Ook begint de vereniging uit haar kluiten te wassen en besluit dan ook in afgeslankte vorm verder te gaan zonder werkcommissies. De *zaate hermenie* wordt zelfstandig. CV de Waterratte bestaat vanaf dan alleen nog maar uit Raad van Elf en Oud-Prinsen, waarbij vermeld zij dat het bestuur samengesteld is uit Raad van Elf-leden en de Oud-Prinsen (de latere O.P.A.'s – *Oud Prinse Assosjasie*) eveneens vertegenwoordigd zijn in het bestuur. De opening van het seizoen wordt, nadat de 'Waterrat' uit de Geul is gevist, op toerbeurt in de plaatselijke cafés

Prins Fer I met zijn gevolg 1952

gehouden. Piet Bisschops neemt in november 1983 het presidentschap over van Harrie Winthagen, die wegens drukke werkzaamheden helaas deze functie niet langer meer kan vervullen. De prinsenproclamatie verhuist vanaf 1984 naar de Struchterhof, de boerderij van

Sjinse Sjlagers door jaren heen

De in 1952 geschreven sjlager overleefde niet en raakte in vergetelheid.

Al snel na de her oprichting schreef Harrie Winthagen (*Driek va Sjuèmer*) de bekende *Waterrattemarsj*. Maria Dirks componeerde in totaal 10 sjlagers die samen met de Sjinäösterkapel ten gehore werden gebracht. Ook de dialectgroep Naovenant droeg zijn steentje bij. De Sjinse formatie Extatic Gaga produceerde af en toe een hit, zoals *Oelwapwapwap*.

De Rattezenersj presenteren een aantal jaren een lied en de *Sjinse Oud Prinse* zongen wel eens op de Galazittingen en het *Rattinee* en hebben de afgelopen jaren ook regionaal bekendere nummers opgenomen. Gevolg hiervan waren ondermeer optredens in de *Zoepkoel* in Venlo en *Oad op Nuj* in Heerlen. Alle muziek en de bijbehorende filmpjes zijn te beluisteren en te bekijken via

www.cvdewaterratte.nl/downloads

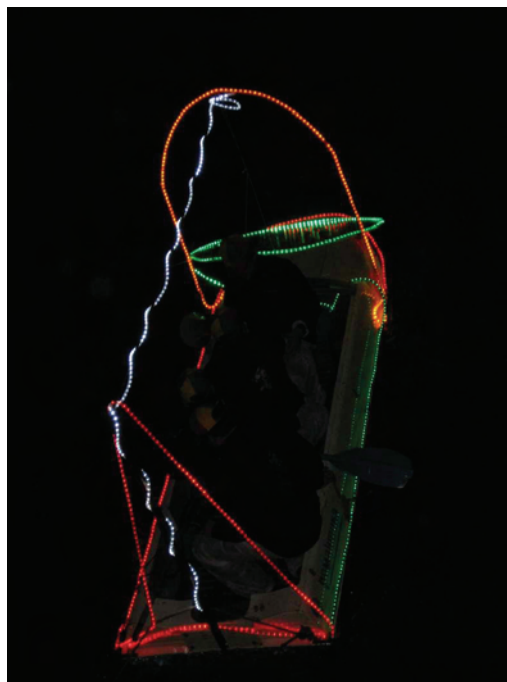
Servé Maessen, en vanaf 1986 naar camping Schoonbron. Op initiatief van oud-prins Sjef Swillens wordt in 1984 een nieuwe traditie in het leven geroepen, namelijk de prinsenreceptie op de dag ná de proclamatie. De grote galazitting wordt jaarlijks in het gemeenschapshuis gehouden en groeit langzamerhand uit tot een begrip. Een evenement met topartiesten dat tijdens de voorverkoop binnen de kortste keren is uitverkocht en zich telkens mag verheugen in een tot de nok gevuld gemeenschapshuis met een 350-tal bezoekers.

Op carnavalsdinsdag 1987 vindt voor de eerste keer nabij het gemeenschapshuis een ballonwedstrijd voor de kinderen plaats die vooraf gaat aan het dan reeds alom bekende “te water laten van de Waterrat”, de sluiting van het carnavalsseizoen op de Geulbrug. Deze ceremonie groeide in de loop der jaren uit tot een ware *happening*, waarbij een groot aantal optochtdeelnemers al dan niet verkleed zijn opwachting maakte en de traktatie op spek en ei bij café A ge Pannes hierbij een welkome geste vormde. Tegenwoordig wordt aan dit protocol een iets andere invulling gegeven.

Zoekt men telkens weer een andere manier om de ‘Waterrat’ rond de elfde van de elfde uit de Geul te halen, op 14 november 1988 verzinnen de O.P.A.’s iets spectaculairs en varen de oud-heersers – gezeten op een houten vlot – de Geul af met in hun midden de mascotte die vervolgens aan de nog regerende prins

wordt overhandigd. Een kunststukje dat nog verschillende jaren werd herhaald, vaker met afwisselende vaartuigen en menig oud-prins een nat pak bezorgde...

Oud Prinse op de Geul

Gaandeweg komt het 1x11-jarig jubileum in 1991 in zicht.

Op zaterdag 5 januari 1991 wordt boerenzoon Wiel Winthagen na veel voorbereidingen in de kantine van Camping Schoonbron (tegenover zijn residentie) geproclameerd tot jubileumprins. Voor deze gelegenheid is het terras van de camping overkapt, zodat dit één geheel vormt met de kantine. Een dag later gaat namelijk de jubileumreceptie van start die een ware invasie van bezoekers te weeg brengt en uiteindelijk vierendertig vaten bier oplevert voor de jubilerende Waterratte, aangeboden door zakenmensen en hiertoe ‘aangemoedigd’ door ceremoniemeester (en tevens oud-prins) Fer Meesen.

Vervolgens staat enkele weken later de jubileum-galazitting op de planning die gepresenteerd wordt door Pierre Cnoops. De zaal is binnen twintig minuten uitverkocht... In Sjin maakt men zich vervolgens op voor de jubileumoptocht, echter het noodlot slaat toe... De Golfoorlog gooit roet in het eten. Van

hogerhand worden alle uiterlijke carnavalsactiviteiten afgelast. De carnavalsverenigingen van Groot-Valkenburg vernemen van waarnemend burgemeester Jo Smeets tijdens een korte bespreking op het gemeentehuis van deze onheilstijding. De teleurstelling is groot... De komst van de *Blauw Sjuut* naar Schin op Geul wordt afgeblazen en zo ook de jubileumoptocht. Pastoor Piet Benders haalt de krant door zijn besluit dat de carnavalsmis zonder meer in Schin op Geul gehandhaafd blijft. De pastoor ziet geen reden om met de zinvolle traditie van de speciale mis tijdens carnaval te breken. "Je kunt een kleine carnavalsvereniging toch niet de schuld geven van een wereldconflict?", aldus pastoor Benders en hij vindt het besluit van de overheid hypocriet. Tijdens de carnavalsdagen wordt een alternatief programma afgewerkt. Carnavalsmaandag 11 februari 1991 maakt de carnavalsvereniging een caféronddgang per touringcar in een winterse atmosfeer, terwijl zich op carnavalsdinsdag een begrafenisstoet in beweging zet compleet met lijkwagen en wenende vrouwen met als sluitstuk een koffietafel op het terras van café Schlenter-van Weersch.

Plemke

Rond Kerstmis 1991 viel er in een gedeelte van Schin op Geul de stroom van de Plem uit, waarbij ook het appartementencomplex voor senioren (*voorheen Auw Sjoal*) getroffen werd. Onder auspiciën van de *Sjinse Oud Prinse* werd daar negen maanden later een gigantische ooievaar in de voortuin geplant: Plemke was geboren! Aan de senioren werd een vlaai met een diameter van maar liefst één meter aangeboden en samen met de Oud Prinse verorberd. Daarbij werd ook nog een toevallig aanwezig fust bier achterom op de parkeerplaats soldaat gemaakt. Het bleef nog lang onrustig op de Hoagbaek...

De jubileumviering krijgt in het weekend van 15 en 16 juni 1991 een staartje. In de loods van boerderij Kroonen in Engwegen worden de *Bierfeesten* gehouden. De tijdens de jubileumreceptie gesponsorde vaten bier worden hier geledigd. De opbrengst komt ten goede aan de Mauritiuskerk van Schin op Geul en zo kan pastoor Benders namens het kerkbestuur op zaterdag 9 november 1991 een cheque ter waarde van 3000 gulden in ontvangst nemen tijdens de opening van het carnavalsseizoen 1991-1992.

Er is een bijzonder nauwe band met pastoor Benders, de initiatiefnemer van de carnavalsmis in 1982 en eveneens de initiatiefnemer om de Raad van Elf tijdens de processie te laten fungeren als "hemeldragers". Het is dan ook niet verwonderlijk dat tijdens zijn uitvaart op zaterdag 29 augustus 1992 zes leden van de Raad van Elf de baar flankeren.

Tijdens de opening van het carnavalsseizoen 1991-1992 wordt de herinneringsplaquette "CV de Waterratte 11 jaor 1991" in het muurtje van de Tolhuisbrug onthuld. Door renovatie van de brug moest later ook de plaquette vernieuwd worden. Dit gebeurde in 1999.

Woensdagmiddag 26 februari 1992 bevolkt een grote menigte de Geulbrug om getuige te zijn van de officiële ontvangst van de Blauw Sjuut in Schin op Geul, een verlengstuk van de jubileum-activiteiten in het kader van 1 x 11-jaar die in 1991 door de Golfoorlog geen openbaar karakter mochten dragen. Sinds het aantreden van Fer Meesen (prins in 1988) zijn er warme vriendschapsbanden met het Gilde Blauw Sjuut. Het reeds vele jaren bijwonen van de ontvangst van de Blauw Sjuut vlak vóór carnaval bij de Brand Bierbrouwerij in Wijlre is telkens weer een indrukwekkend gebeuren voor CV de Waterratte. Oud Prins Jo III Bosch was vijftien jaar lang gildelid, waarvan een aantal jaren secretaris.

Carnavalsdinsdag 3 maart 1992 trakteert de buurt Hanewei op een mega-koffietafel in de openlucht ter ere van hun buurtgenoten Prins Ton I en Prinses Mieke. Ton Lemmens wordt in 1992 als twaalfde prins van de Waterratte uitgeroepen op hetzelfde moment dat zijn dochter Sandra prinses wordt van de “Molmuus” in Klimmen.

Zondag 9 november 1997: een gedenkwaardige dag in de geschiedenis van de Sjinse carnaval. Onder het motto “Culinair op stap met de Waterratte” is de eerste Sjinse Sjraeltoch een feit. Een organisatie waarmee tevens de basis wordt gelegd voor een jaarlijkse financiële injectie voor de vereniging. Het idee “*Culinaire Wandeltocht*” kwam van Leon Keppels en werd samen met Frans Eijgelshoven en Jo Bosch verder uitgewerkt. Het evenement groeide uit tot een landelijk bekend evenement vanwege de vele bekende koks die er belangeloos aan meewerkten (zie kader). Na tien jaar vindt in 2006 de laatste editie *Sjraeltoch* plaats.

De galazitting in januari 2001 kenmerkt zich door soberheid. Niet voor wat de artiesten en opzet van de zitting zelf betreft, maar ten aanzien van de aankleding van zaal en podium. Er moeten preventieve veiligheidsmaatregelen genomen worden, waarop vooral ook het reduceren van het aantal bezoekers betrekking heeft.

Maatregelen die door gemeente en brandweer worden afgekondigd, dit alles naar aanleiding van de rampzalige cafébrand in Volendam in de nieuwjaarsnacht 2000-2001. Met alle begrip en respect voor allerlei veiligheidseisen, maar een en ander zou in een later stadium mede gaan leiden tot het einde van de traditionele jaarlijkse galazitting. De kosten worden steeds hoger en door het afslanken van het aantal bezoekers daarentegen zou de organisatie ervan wellicht niet meer financieel verantwoord zijn...

De eerste Sjraeltoch

Er werd gezocht naar een evenement dat de financiële positie van CV de Waterratte wat kon versterken. Mankracht was er immers genoeg.

Een culinaire wandeltocht! Immers, ons mooie dorp en omgeving was de plaats bij uitstek waar men prachtig kon wandelen en waar de nodige horecavoorzieningen waren om het idee vorm te geven.

Het geweldige netwerk rondom de horeca-iconen Koos van Noort, Wim Bulder, Jack Janssen, Cock Janssen, Ben Wiertz, John Bosch, Berry Raeven, Theo Salden, Guus Janssen en Paul van Oers werd bereid gevonden om hier aan mee te werken. In het kielzog van dat gezelschap kwamen ook spontaan de benodigde sponsors. Hotel Salden was de uitvalsbasis waar alles gecoördineerd werd. Café 't Graefke, restaurant All Good Valkenburg, 't Poorthoes Oud Valkenburg en hotel Op de Beek vormden de eerste route. De grande finale was bij Hotel Salden waar alle medewerkers na afloop in het zonnetje gezet werden en waar de toon gezet werd voor een succesvolle toekomst van dit evenement.

Het 2 x 11-jarig jubileum kondigt zich inmiddels aan. Reeds in 2000 is een stuurgroep in het leven geroepen voor het coördineren van de jubileum activiteiten. Deze stuurgroep staat onder leiding van een dagelijks bestuur dat samengesteld is uit Huub Bock (prins 2000, voorzitter), Wiebe Appelboom (secretaris) en Martin van Kempen (penningmeester}

Het jubileum wordt op zondag 11 november 2001 ingezet met de eerste lustrum *Sjraeltoch* met als speciale gasten gouverneur Berend-Jan van Voorst tot Voorst, burgemeester Constant Nuytens en sterrenkok Cas Spijkers.

Op zaterdag 17 november gevolgd door het Carnavalstreffen Groot-Valkenburg in combinatie met een reünie voor oud-leden en op zondag 25 november door een carnavalsmatinee.

Zaterdag 5 januari 2002 wordt Ad Caubo uitgeroepen tot jubileumprins van de Waterratte. Het gemeenschapshuis is dat weekend omgetoverd tot

carnavalstempel, want een dag later vindt er de jubileumreceptie plaats, gecombineerd met een carnavalistisch *spätschoppen*. Op zaterdag 26 januari volgt de jubileum-galazitting, gepresenteerd door Frans Theunisz – qua publiek in (vereiste) afgeslankte vorm – en op dinsdagavond 5 februari 2002 vindt de officiële ontvangst van de *Blauw Sjuut* op de Tolhuisbrug plaats.

Nadat Willie Thimister in januari 2003 in de kantine van Camping Schoonbron als drieëntwintigste prins geproclameerd is, verhuist de prinsenproclamatie weer definitief naar het gemeenschapshuis. Inmiddels treedt er een ander bestuur aan (waarvan het DB gevormd wordt door Huub Bock (voorzitter) Wiebe Appelboom (secretaris) en Bert Pasmans (penningmeester) en mede door veranderingen in de samenstelling ervan, zijn er ook nieuwe ideeën naar voren gekomen. Zo verandert de galazitting in een Waterratte-matinee, met de toepasselijke naam "*Rattinee*".

Er wordt een middagprogramma gepresenteerd, aanvankelijk verzorgd door talent uit eigen dorp, aangevuld met artiesten van buitenaf en waarbij diverse gast-carnavalsverenigingen hun opwachting maken. Later groeit dit evenement uit tot een "mini-galazitting". Er is ook een geluid veranderd, namelijk de stem van de president. Na twintig jaar draagt Piet Bisschops in november 2003 het stokje over aan Wiel Winthagen.

In 2004 wordt de *Zaate Hermenie Akseptabel Gesjrael* opgericht, een welkome aanwinst voor carnaval vierend Schin op Geul.

In 2007 ziet de *SjlingerToch* het levenslicht. De *Sjraeltoch* werd al een aantal jaren niet meer georganiseerd en de *SjlingerToch* kwam ervoor in de plaats. Het idee was om naar een aantal locaties te wandelen waar dan live

Prinsenjacht

Vroeger was het voor sommige oud prinsen een uitdaging om er voortijdig achter te komen wie de nieuwe heerser zou worden.

Als insiders kenden ze de procedures hieromtrent en een tweetal OPA's ging op de loer liggen in Opscheumer. De daar woonachtige Lea Postel maakte immers al jaren de mooie statiefoto's van de heersers over het Waterratterijk. Dus lagen de twee heren eind 1988 in weer en wind achter de heg tegenover het huis van Frans en Lea Postel in afwachting van de nieuwe prins en een bestuurslid. De communicatie ging in die tijd niet zo snel en nadat ze er uren lang gelegen hadden zijn ze maar vertrokken. De Prins 1989 arriveerde een dag later, gehuld in een bovenmaats regenpak en een vuilniszak over zijn hoofd in Opscheumer en was zich niet bewust wat voor drama zich de avond tevoren daar achter die heg had afgespeeld...

smartlappenmuziek was en ook iets te eten en vooral te drinken. Dus geen uitgekleden *Sjraveltoch* maar een muzikale wandeling. Na een aantal succesvolle *SjlingerTochten* werd het organiseren steeds lastiger omdat er veelal op dezelfde leden een beroep voor medewerking moest worden gedaan.

In 2010 vindt de laatste aflevering plaats van het *Rattinee*, maar een nieuwe activiteit had zich al aangediend. In 2009 gaat namelijk het eerste *Buuttetreffen* in het Party Bowling Centrum over de Bühne.

Op 15 november 2009 wordt afscheid genomen van president Wiel Winthagen en vindt de installatie plaats van zijn opvolger Dave Pasmans.

Carnavalszaterdag 2011 zet zich in de vroege ochtend een touringcar in beweging richting Zoepkoel in Venlo. De *Sjinse Oud Prinse*, vergezeld van een grote supportersschare, verzorgt hier een daverend optreden. Een stunt van de bovenste plank!

In 2011 stond het evenement “Um 't Bakkes” gepland, een nieuw evenement rondom het *bakkes* (bakhuis) van Marlike Kocken aan het Kerkewegje. Thema was streekproducten en ambachtelijk brood bakken in 't bakkes door Koos van Eijndhoven. Er zijn een aantal standhouders uit die sector benaderd en de Gulpener Bierbrouwerij zet er, evenals bij de *Sjravel-* en *Sjlingertoch*, financieel haar schouders onder.

Dit evenement is gepland op zondag 7 augustus maar wordt op de valreep afgelast door het plotselinge overlijden van begeesterd medeorganisator en Waterrat Rolf Elsner die ook nog eens recht tegenover het evenemententerrein aan het Kerkewegje woonde. Uiteindelijk vindt dit evenement doorgang op zondag 2 oktober. Rolf had voor prachtig weer gezorgd. Er komt echter geen vervolg van dit evenement.

Stilaan stevenen de Waterratte af op het 3 x 11-jarig jubileum in 2013.

Op zaterdag 5 januari springt Henk de Esch – onder grote publieke belangstelling – in het gemeenschapshuis als jubileumprins door het doek. Een dag later gaat een jubileumreceptie van start die zijn weerga niet kent: een receptie in de kleine zaal van het gemeenschapshuis die om 12:00 uur begint en dik zes uur in beslag neemt. Niet minder dan zesentwintig carnavalsverenigingen maken hun opwachting, waarbij de *Prinzengarde Brander Stiere Aachen-Brand* voor een daverend intermezzo zorgt. Fanfare, schutterij en mannenkoor *Inter Nos* brengen tussendoor een klinkende serenade. Gedurende de receptie wordt in de grote zaal van het gemeenschapshuis een artiestengala gepresenteerd. Op zaterdag 26 januari vindt onder het motto “Truuk in d'r Tied” een ouderwetse carnavalszitting plaats met een groot aantal gerenommeerde artiesten. De presentatie van deze jubileum-galazitting is in vertrouwde handen van Frans Theunisz. Last but not least doet dinsdagavond 5 februari de *Blauw Sjuut* Schin op Geul aan. Na de officiële ontvangst gaat in hotel-restaurant Op de Beek een avondvullend programma van start.

CV de Waterratte hoopt in 2024 haar 4 x 11-jarig bestaan te vieren, gebaseerd op de heropricting in 1980. Overigens, als je van de feitelijke oprichtingsdatum in 1952 uitgaat, zou de teller in 2020 inmiddels op 6x11+2 staan...

Op karnavalsmaandig in 1952 trok deze wage mêt in der optoch van Valkeberg. Dé wage woar geboewd es sjeeltuin en waor aafgeleid van e leedje wat doe erg populair woar nl. En dan gaan wij naar de speeltuin

1-Sjac Steinbusch; 2-Sjeuf van Weersch; 3-Hub Boon; 3a-Odilia Huyts ^{et mède van der} ~~Huh Boon~~
4-Frans Muyrers; 5-Jan Siepers; 6-Cristien Funcken.

CV de Waterratte 2019

Bronvermelding:

Archief CV de Waterratte
Jan Siepers †

Prinsengalerij

'oude' CV de Waterratten: 1952-1964

CV de Waterratte: 1981-2020

40

1952: Fer I

1953: Victor I

1954: Victor I

1955: Fer I

1956: Jeuf I

1957: Cor I

1958: Joep I

1959: Wiel I

1960: Harrie I

1961: Wiel II

1962: Jo I

1963: Harrie II

1964: Jan I

1981: Piet I

1982: Jo II

1983: Sjef I

1984: Frans I

1985: Pierre I

1986: Huub I

1987: Victor II

1988: Fer II

1989: Jo III

1990: Sandrino I

1991: Wiel III

1992: Ton I

1993: Raymond I

1994: Michèl I

1995: Guus I

1996: Ron I

1997: John I

1998: Hans I

1999: Elwin I

2000: Huub II

2001: Harry III

2002: Ad I

2003: Willie I

2004: Marco I

2005: Dave I

2006: Roger I

2007: Marcel I

2008: Wim I

2009: Hein I

2010: Martijn I

2011: Jan II

2012: Frank I

2013: Henk I

2014: Karel I

2015: Roy I

2016: Niels I

2017: Bart I

2018: Ralph I

2019: Roel I

2020: Phil I